

Co to jest znak CE

bezpieczeństwo produktu

2006-02-24

Jeśli wiecie Państwo, co oznacza umieszczany na wielu wyrobach znak CE, to możecie darować sobie lekturę tego tekstu. Jeśli wiadomo Wam tylko, że wiąże się on z bezpieczeństwem produktów i - jak sugerują użyte w nim litery - może dotyczyć Europy, to warto się upewnić i poszerzyć wiedzę o nim.

Można także wykonać pouczające ćwiczenie polegające na obejrzeniu przedmiotów we własnym mieszkaniu. Z pewnością znajdziemy na niektórych z nich, umieszczony w różnych widocznych miejscach, znak CE. Trzeba przy tym pamiętać, że znajdziemy go na starszych przedmiotach wyprodukowanych w krajach Unii Europejskiej, ale nie znajdziemy na wyrobach polskich, wprowadzonych na rynek przed 1 maja 2004 roku, tj. datą naszej akcesji do Unii, chyba, że były to artykuły produkowane jednocześnie na rynek unijny. Nie znajdziemy go na kosmetykach, żywności czy lekarstwach. Nie, dlatego, że nie dbano o ich bezpieczeństwo - wprost przeciwnie, dlatego że te produkty podlegają specjalnym przepisom bezpieczeństwa. Podobnie materiały włókiennicze i buty sprzedawane konsumentom.

Znak CE jest jednym z elementów systemu ogólnego bezpieczeństwa produktów. Dzięki niemu kupujący może orientować się, czy dany produkt spełnia podstawowe wymogi bezpieczeństwa, instytucja nadzoru może sprawdzić zasadność i prawidłowość jego umieszczenia na produkcie, a władze Unii realizować ideę wprowadzania na Jednolity Rynek wyłącznie bezpiecznych produktów. Znak ten posiada już swoją historię, którą warto przypomnieć.

W 1985 roku Wspólnota Europejska przyjęła tzw. „Nowe Podejście”, które zakładało harmonizowanie przepisów technicznych w ich obrębie. Był to ważny i konieczny krok wyjścia naprzeciw rosnącej wymianie towarów we Wspólnotach i ujednoczenia wymagań, co do bezpieczeństwa produktów konsumpcyjnych. W 1989 roku „Nowe Podejście” uzupełniono tzw. Globalnym Podejściem. To był początek. Wyodrębniono wówczas zasady stosowania i oznaczania znakiem CE.

Powstaje tu pytanie: Co rozumie się przez produkt bezpieczny?

Definicję bezpiecznego produktu znajdujemy już w dyrektywie unijnej z roku 1985.

Dzisiaj możemy się posłużyć definicją zawartą w polskiej ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów z dnia 12 grudnia 2003 roku, która jest w pełni zharmonizowana z dyrektywami Unii. Według niej produkt bezpieczny to taki, który w zwykłych lub innych, dających się w sposób uzasadniony przewidzieć, warunkach jego używania, z uwzględnieniem czasu korzystania z produktu, a także, w zależności od rodzaju produktu, sposobu uruchomienia oraz wymogów instalacji i konserwacji, nie stwarza żadnego zagrożenia dla konsumentów lub stwarza znikome zagrożenie, dające się pogodzić z jego zwykłym używaniem i uwzględniające wysoki poziom wymagań dotyczących ochrony zdrowia i życia.

Znak CE ma za zadanie potwierdzić, że wprowadzany na rynek unijny produkt jest bezpieczny zgodnie z ogólnymi wymaganiami dotyczącymi bezpieczeństwa zawartymi w Dyrektywie 2001/95/WE, która stanowi punkt odniesienia ustaw krajów członkowskich UE w tym zakresie. Oznacza to w praktyce, że producent poddał się wszystkim procedurom oceny przewidzianych dla danego rodzaju produktu. Umożliwia to wolny obrót i serwis produktu na rynku wspólnotowym. Znak ten stanowi, inaczej ujmując, deklarację producenta, że wyrób wprowadzony do obrotu spełnia zasadnicze wymagania zawarte w odnośnych uregulowaniach (w Polsce najczęściej chodzi o wymagania zawarte w rozporządzeniach wydawanych na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku o systemie oceny zgodności, wprowadzających do naszego systemu prawnego tzw. dyrektywy nowego podejścia. Dotyczą one szeregu grup produktów takich między innymi, jak urządzeń elektrycznych (w tym sprzętu elektronicznego i AGD), zabawek, środków ochrony indywidualnej (jak: okulary słoneczne, kaski ochronne itp.), materiałów budowlanych, maszyn i wind. Łącznie istnieją 23 dyrektywy dotyczące różnych wyrobów, które muszą być opatrzone znakiem CE.

Umieszczanie znaku CE na produktach nie dotyczy tylko producentów z siedzibą w Unii. Wszyscy, którzy eksportują na rynek unijny, muszą przestrzegać warunków bezpieczeństwa produktów w niej obowiązujących i co za tym idzie, opatrzyć swoje produkty znakiem CE.

Do 30 kwietnia 2004 r. krajowym obowiązkowym znakiem bezpieczeństwa był znak B. Od 1 maja 2004 r. znak ten przestał mieć charakter obligatoryjny, ale może funkcjonować obok znaku CE. Teoretycznie możemy spotkać taką sytuację. Istnieją opinie, że dla celów marketingowych warto zabiegać o znak dodatkowy, gdyż jak się szacuje, ok. 85% produktów opatrzonych jest na naszym rynku znakiem CE w wyniku badań prowadzonych przez producentów we własnym zakresie, a nie przez instytucje niezależne, tzw. notyfikowane. Wywiązanie się producenta z obowiązków płynących z dyrektyw Nowego Podejścia jest gwarancją wzrostu bezpieczeństwa konsumentów.

Za producenta uznaje się osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za zaprojektowanie i wytworzenie wyrobu w celu wprowadzenia go do obrotu pod własnym imieniem lub nazwą. Dla konsumenta jest rzeczą ważną, że dotyczy to również składania, pakowania, przetwarzania lub umieszczania etykiety na gotowych produktach przeznaczanych do sprzedaży. Na przykład: kupujemy komputery gotowe, oferowane przez profesjonalne firmy lub zamawiamy w małych firmach, jako „składaki” ze względu na szczególne wymagania lub niższą cenę. Duża firma ponosząc koszt badań na zgodność z normami technicznymi i warunkami ogólnego bezpieczeństwa swoich komputerów może rozłożyć je na większą liczbę egzemplarzy danego typu, czego nie może zrobić mała, często jednoosobowa firma, składając pojedyncze egzemplarze zgodnie z wymaganiami poszczególnych klientów. Jednakże na składającym komputery ciąży obowiązek producenta w zakresie bezpieczeństwa. W rezultacie funkcjonuje w sprzedaży spora ilość urządzeń pozbawionych znaku bezpieczeństwa CE. Dla wielu wyrobów procedura zgodności z zasadniczymi wymogami jest bardzo prosta i może być przeprowadzana siłami producentów, dla innych jest ona bardzo złożona i kosztowna, i zwykle przeprowadza ją jednostka notyfikowana. Należy dodać, że nie ma jednej państwowej jednostki notyfikacyjnej. Funkcjonują różne, uprawnione jednostki badawcze, do których mają dostęp wszyscy zainteresowani producenci.

Cały system bezpieczeństwa produktów musi posiadać element kontroli i kar za nieprzebranie postanowień ustaw i towarzyszących im rozporządzeń. Tu również kluczową rolę odgrywa znak CE. Każdy bowiem, kto umieści ten znak na produkcie i wprowadzi go do obrotu, musi liczyć się z możliwością kontroli.

Nadzór nad wykonywaniem postanowień ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów w Polsce sprawuje Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a organem kontrolującym rynek, w jego imieniu, jest Inspekcja Handlowa., która podejmuje rutynowe kontrole lub na wniosek Prezesa UOKiK.

Źródłem informacji o istnieniu na rynku niebezpiecznego produktu lub tylko podejrzeniu, że taki fakt może mieć miejsce, mogą być także konsumenci. Osoby mające dostęp do Internetu mogą wypełnić formularz zgłoszenia niebezpiecznego produktu na stronie Urzędu. Można także powiadomić sprzedawcę i/lub Inspekcję Handlową.

W omawianym systemie bezpieczeństwa funkcjonuje także rejestr produktów niebezpiecznych, do którego wprowadza i usuwa informacje Prezes UOKiK. Rejestr spełnia szereg funkcji, a między innymi, stanowi źródło informacji dla konsumentów i dystrybutorów.

Wracając do znaku CE, warto przypomnieć, że nie jest on handlowym świadectwem jakości ani certyfikatem bezpieczeństwa. Ma on znaczenie jako poświadczenie istniejących w Unii wymagań bezpieczeństwa, często poszerzonych o takie aspekty, jak: emisja zakłóceń, hałas, zużycie wody lub energii przez urządzenie itp. W konsekwencji konsument może bezproblemowo używać produkty nabywane w dowolnym kraju Unii.